

# MONITORING MEDIJSKE SCENE U SRBIJI

## ZA MESEC JUL 2024. GODINE

### UVOD

Monitoring medijske scene izrađuje se s ciljem kontinuiranog praćenja događaja i procesa koji utiču na stanje medijskih sloboda u Republici Srbiji. Autori monitoringa bave se: slobodom izražavanja; praćenjem implementacije postojećih propisa; usvajanjem novih propisa, ali i izmenama i dopunama aktuelnih, kako iz oblasti medija, tako i iz drugih oblasti koje na direktan ili indirektan način utiču na slobodu medija; kao i analizom SLAPP tužbi (strateških tužbi protiv učešća javnosti) usmerenih prema novinarima i medijima.

Za izradu monitoringa koriste se javno dostupni podaci, podaci dobijeni od novinara, urednika i drugih medijskih radnika, novinarskih udruženja i medijskih asocijacija, kao i od državnih i nedržavnih organa.

## I SLOBODA IZRAŽAVANJA

Kada je reč o slučajevima napada na novinare, prema statistici Vrhovnog javnog tužilaštva, tokom 2024. godine (preseka načinjen krajem jula) formirano je ukupno 35 predmeta. Događajima u odnosu na koje su predmeti formirani, pogođen je 31 medijski radnik, od kojih je muškaraca 17, a žena 14. Najveći broj predmeta otvoren je u martu (10), a najmanji broj u julu (jedan slučaj). Od ukupnog broja predmeta, najveći broj nalazi se u Posebnom javnom tužilaštvu za visokotehnološki kriminal (62,86% ukupnog broja predmeta). Zaključno sa 31.7.2024. godine, doneta je jedna osuđujuća presuda; u jednom slučaju došlo je rešavanja predmeta primenom instituta oportuniteta; u dva predmeta sudski postupak je u toku; u dva predmeta doneto je rešenje o odbačaju krivične prijave; u tri predmeta utvrđeno je da nema mesta pokretanju krivičnog postupka; u jednom predmetu sprovode se dokazne radnje; a u 25 predmeta podnet je zahtev za prikupljanje potrebnih obaveštenja.<sup>1</sup>

U rečenom periodu Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) zabeležilo je ukupno 84 napada na novinare – sedam fizičkih napada, 44 verbalne pretnje, 31 pritisak i dva napada na imovinu medijskih radnika.<sup>2</sup>

Počev od 2024. godine, Srbija i druge zemlje kandidatkinje u procesu pridruživanja Evropskoj uniji uključene su u objavljivanje godišnjih izveštaja o stanju vladavine prava. Za zemlje članice EU to izveštavanje uvedeno je pre četiri godine, s ciljem da se isprati poštovanje vladavine prava i ukaže na potencijalne rizike. Izveštaji o stanju vladavine prava u državama kandidatkinjama predstavljaju dopunu redovnog godišnjeg Izveštaja o napretku, koji Evropska komisija sačinjava kako bi procenjivala reformski proces u zemljama kandidatkinjama (nivo njihove pripremljenosti i usklađenosti sa evropskim standardima, uključujući i one koji se tiču slobode medija).

U drugoj polovini jula NUNS i OBC Transeuropa (OBCT) objavili su izveštaj „[Vladavina prava i sloboda medija u Srbiji: Izveštaj iz senke za 2024. godinu](#)“, kao svoj doprinos praćenju vladavine prava. Izveštaji Evropske komisije o stanju po pitanju vladavine prava obuhvataju četiri (glavne) oblasti:

1. pravosudni sistem;
2. zakonski okvir za borbu protiv korupcije;
3. slobodu medija i pluralizam i

<sup>1</sup> [VJT statistika napada na novinare od 2016. do kraja jula 2024](#), izvor: bezbedninovinari.rs

<sup>2</sup> [Novinari treba da prijave sve pretnje i napade iako ih institucije neretko odbacuju](#), autorka: Ivana Kragulj, tekst objavljen 8.08.2024. na portalu NUNS.

#### 4. ostala institucionalna pitanja u vezi sa sistemom uzajamne provere i kontrole.

Izveštaj iz „senke“ najvećim delom je posvećen pitanju slobode medija i medijskom pluralizmu. Pruža sliku medijske scene u Srbiji, ukazuje na korake načinjene u dobrom smeru, kao i na izazove na kojima je neophodno raditi. Analiza sadrži i set preporuka namenjenih državnim organima i relevantnim udruženjima iz civilnog sektora. Autori izveštaja ukazali su na to da je usvajanje „[Strategije razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji za period 2020–2025. godina](#)“ predstavljalo pozitivan korak ka harmonizaciji nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije. Međutim, sprovođenje Medijske strategije pokazalo se kao sporo i nepotpuno. Kada je reč o Regulatornom telu za elektronske medije (REM) i Savetu za štampu, konstatovano je da je neophodno da se ojača pozicija tih tela i da se obezbedi njihova nezavisnost. U delu koji se odnosi na transparentnost medijskog vlasništva i mešanje države, zaključeno je da je poslednjim izmenama zakona (Zakona o javnom informisanju i medijima i Zakona o elektronskim medijima) olakšan put povratku državnog vlasništva u (privatnim) medijima. Povratak države u vlasničku strukturu medija predstavlja ozbiljnu pretnju za medijski pluralizam, što rezultira ugrožavanjem nezavisnog i kritičkog izveštavanja, konstatovano je u Izveštaju. Kada je reč o dodeli državnih sredstava za oglašavanje i drugim zaštitnim merama protiv državnog/političkog mešanja, obrazložena je neophodnost obezbeđivanja adekvatnih informacija o načinu na koji se državna sredstva raspodeljuju, kao i neophodnosti rada na transparentnosti projektnog sufinansiranja. Takođe, istaknuta je i urgentnost izmena propisa (Zakona o javnom informisanju i medijima i Zakona o elektronskim medijima), kako bi se obezbedilo poštovanje Kodeksa novinara Srbije i ojačala uloga Saveta za štampu, a sve sa ciljem da se javne finansije usmere ka medijima koji poštuju novinarske i etičke standarde. U Izveštaju je rečeno da se novinarima ne garantuje bezbednost u dovoljnoj meri, da se zakoni ne sprovedu na adekvatan način (što obezbeđuje nekažnjivost za one koji novinare zastrašuju), i da političari protiv novinara kreiraju neprijateljsku atmosferu. Autori su podvukli da je novinarima neophodno osigurati bezbednost i obezbediti brže istraživanje napada ukoliko do njega ipak dođe. Kada je reč o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, u Izveštaju se kaže da se propisi, iako su sami po sebi dosta jaki, nepotpuno i nejednako sprovedu. Tužbe protiv novinara kao sistem zastrašivanja (uključujući SLAPP tužbe i tužbe državnih funkcionera) – ocenjene su kao visoko zabrinjavajuće.<sup>3</sup>

<sup>3</sup> „Vladavina prava i sloboda medija u Srbiji: Izveštaj iz senke za 2024. godinu“, autori: Massimo Moratti, Serena Epis, Thomas Law, ko-

Krajem jula Evropska komisija objavila je [Izveštaj o vladavini prava u 2024. godini](#). U Izveštaju je, između ostalog, ukazano na to da Regulatorno telo za elektronske medije (REM) ne koristi u potpunosti svoj mandat kako bi zaštitilo medijski pluralizam i profesionalne standarde. Izražena je i ozbiljna zabrinutost u vezi sa nezavisnošću tog tela. U Izveštaju se podseća na to da je REM 2022. godine obnovio dozvolu za sva četiri televizijska kanala sa nacionalnom frekvencijom, i pored toga što su im upućivali upozorenja zbog kršenja zakonskih obaveza. Neki od tih kanala nastavili su sa kršenjem relevantnih propisa i u 2023. godini. Evropska komisija je istakla da peta nacionalna frekvencija još uvek nije dodeljena. Rok je istekao, a obrazloženje izostalo. Prema zaključku Evropske komisije, REM nije efikasan ni u suprotstavljanju stranoj manipulaciji informacijama u vezi s ratom u Ukrajini. Iako je novi Zakon o elektronskim medijima pojačao mandat i regulatorne nadležnosti REM-a – dajući mu novu mogućnost da izriče novčane kazne – taj se mehanizam ne koristi. Evropska komisija izražava sumnju da su izmene Zakona o elektronskim medijima kojima se depolitizuje proces imenovanja članova Saveta REM-a i zahtev da se novi Savet REM-a imenuje u roku od godinu dana od dana stupanja zakona na snagu zakona (do 4. novembra 2024.) – dovoljni da obezbede nezavisnost REM-a u odnosu na državnu administraciju. Zakon je uveo i kraće rokove za REM u pogledu postupanja po žalbama tokom izbornih kampanja, ali je, zaključio je OEBS/ODIHR u svom izveštaju o parlamentarnim izborima u decembru 2023. godine, REM „zadržao pasivan pristup“.

Evropska komisija navodi da pre usvajanja novog Zakona o javnom informisanju i medijima, štampani mediji koji su, prema podacima Saveta za štampu, najviše kršili Etički kodeks, nisu bili onemogućeni da dobiju sredstva za sufinansiranje projekata iz oblasti javnog informisanja, što je posebno (bilo) izraženo na lokalnom nivou. Evidentirana je neophodnost praćenja efektivne primene odredaba novog zakona. Mere za rešavanje problema transparentnosti u vlasničkim strukturama i oglašavanja finansiranog državnim sredstvima, mere predložene Medijskom strategijom – još uvek nisu implementirane.

Politički i ekonomski uticaj na medije i dalje izaziva zabrinutost. Proces privatizacije medija nije okončan. Nedavne izmene zakona ukinule su zabranu državnim preduzećima da poseduju medije, što je, zbog povećanog uticaja države, izazvalo zabrinutost u zainteresovanoj javnosti – novinarskim udruženjima i organizacijama civilnog društva. Kada je reč o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, Evropska komisija beleži da se novinari i dalje suočavaju kako sa čestim odbijanjem

javnih organa da im omoguće pristup takvim informacijama, tako i sa odbijanjem da im na zahteve uopšte odgovore. Bezbednost novinara i dalje zabrinjava. Sve je veći pritisak izazvan podnošenjem uznemirujućih tužbi. Slučajevi klevetničkih kampanja, pretnji i verbalnog i fizičkog nasilja nad novinarima – nastavljaju se, kako na državnom, tako i na lokalnom nivou. Novinarska udruženja zabeležila su porast ukupnog broja registrovanih napada (u 2022. bilo je 137, u 2023. 183). U Izveštaju se naglašava da izjave koje visoki zvaničnici ponavljaju o dnevnom i istraživačkom radu novinara – ugrožavaju slobodu medija. Prema mišljenju zainteresovane javnosti, najveći pritisak dolazi od političara. Takođe, beleži se povećan broj strateških tužbi protiv učešća javnosti (SLAPP), koje su pokrenuli pripadnici vlasti. Tim tužbama iscrpljuju se finansijski i kadrovski kapaciteti medija. U slučajevima napada i pretnji na novinare – Stalna radna grupa za bezbednost novinara omogućava brzo reagovanje policije i tužilaštva. Međutim, prema novinarskim udruženjima, nakon početne brze reakcije, mali broj slučajeva rezultira pravosnažnim presudama. Uprkos radu Komisije za istraživanje ubistava novinara, ubistvo Slavka Ćuruvije i nakon 25 godina ostaje nekažnjeno. Prethodne godine Javno tužilaštvo za organizovani kriminal ponovo se oglasio nenadležnim u slučaju ubistva novinara Milana Pantića – zaključuje se u Izveštaju.

### **Sastanak Stalne radne grupe za bezbednost novinara u Zrenjaninu i uočene nepravilnosti u postupanju sudova**

U Zrenjaninu je tokom jula održan sastanak Stalne radne grupe za bezbednost novinara. Sastanku su prisustvovali lokalni tužioci i predstavnici policije, novinara i medija. Govorilo se o problemu diskriminacije medija i novinara, problemu koji uzrokuje nastanak neprijateljskog radnog okruženja, utiče na bezbednost, ali i na mentalno zdravlje novinara. Bilo je reči i o pojedinačnim slučajevima napada, o pritiscima koji se na novinare vrše, i o opasnostima koje im prete zbog sve većeg broja SLAPP tužbi. Pažnja je bila posvećena i slabostima medijske scene u Srbiji, razvijanim u atmosferi koju proizvode vodeći političari, diskriminaciji u oblasti projektnog sufinansiranja i smanjenju broja medija koji se novinarstvom bave profesionalno.<sup>4</sup>

Povodom pravosnažno okončanog sudskog postupka vođenog zbog pretnji upućenih redakciji Televizije N1, zapaženo je da sud nije postupio u skladu sa odredbom člana 50, stav 1, tačka

<sup>4</sup> [Solidarnost među novinarima i efikasno i brzo kažnjavanje nasilnika, najvažniji u zaštiti novinara](#), tekst objavljen 4.07.2024. na portalu Javni servis.

3, prema kojem oštećeni u sudskom postupku ima pravo da bude obavešten o ishodu postupka i da mu bude dostavljena pravnosnažna presuda. Veran Matić, član Stalne radne grupe za bezbednosti novinara, najavio je da će to pitanje biti tema razgovora sa predstavnicima suda i izneo predlog da se u Stalnoj radnoj grupi odredi kontakt tačka iz suda, kako bi se slične situacije, adekvatno rešile.<sup>5</sup>

## Pretnje i pritisci

### Slučaj Tamare Skrozze, zamenice glavnog urednika novinske agencije FoNet

Skoro dva meseca nakon gostovanja u emisiji „Da sam ja neko” (Televizija N1), Tamara Skrozza našla se na meti tabloida. U razgovoru sa novinarkom, Skrozza je izgovorila sledeće:

*Ta noć između 5. i 6. oktobra, po mom mišljenju, sada post festum, trebalo je da izgleda potpuno drugačije. Neću da sada pričam kako, da ne bismo imali probleme, ali što se mene tiče ta noć je trebalo da bude potpuno drugačija, nešto nalik onome što smo učili u knjigama istorije. Da je ta noć bila drugačija i da 6. oktobra smo se probudili u jednoj drugačijoj Srbiji, Srbiji bez nekih ljudi, mislim da bi ovo danas bilo sasvim druga priča, a mi zapravo živimo devedesete. Ja sad dovodim sebe u situaciju da živim 'dan mrmota', da pišem iste tekstove 30 godina, da govorim iste rečenice 30 godina, da radim isto što sam radila i pre 30 godina. To je abnormalna situacija.*

Njene reči tendenciozno su interpretirane, tako da se ono što je izgovorila zamenilo onim što Tamara Skrozza nikad nije rekla.

Prvu vest sa reinterpretiranom izjavom novinarkе objavile su Novosti onlajn. Tekst je naslovljen: „[Vučića je trebalo ubiti još u noći između 5. i 6. oktobra 2000. godine](#)“. Prema navodima iz teksta, „opoziciona“ novinarka Tamara Skrozza indirektno je rekla da je ljude koji su danas na vlasti trebalo likvidirati za vreme petooktobarskog prevrata, u vreme kad je aktuelni predsednik Srbije Aleksandar Vučić bio ministar informisanja.

Tekst iste sadržine, i istog naslova, objavljen je i na portalu lista [Alo](#), neznatno izmenjenu verziju objavila je i [Politika](#), a zatim [portal 24sedam.rs](#). Na TV Pink govorilo se: „Monstruozno. Vučića je trebalo ubiti između 5. i 6. oktobra 2000. godine, poručila opoziciona novinarka Tamara Skrozza“. Sutradan, kampanju je nastavio Informer.

<sup>5</sup> [Sudovi obavezni da dostavljaju presude oštećenim novinarima i medijima](#), autor: Veran Matić, tekst objavljen 19.07.2024. na portalu Bezbedni novinari.

Kako bi pojasnila svoje reči, i na taj način ih sasvim oslobodila zlurade interpretacije, Tamara Skrozza je izjavila:

*Ja zaista mislim da bi sve drugačije bilo da je ta noć 5. oktobra prošla drugačije. Pritom nisam mislila ni na kakva ubistva. Mislim da je trebalo pred nadležne pravosudne organe dovesti sve ljude iz tadašnje vlasti koji su zaslužni za događanja 90-ih godina. Ti ljudi nisu odgovarali na bilo koji način. I to je sve što se krije iza moje izjave.*

Medijima koji su je optužili da je pozivala na ubistvo predsednika Srbije Aleksandra Vučića, na streljanje i masovno ubistvo – Tamara Skrozza najavila je podnošenje tužbi.

U kampanju kojom je bezbednost novinarkе ozbiljno dovedena u pitanje, svojim saopštenjem uključilo se i Ministarstvo informisanja i telekomunikacija:

*Teško je oteti se utisku da je gđa Skrozza, u delu prethodno citirane izjave koja se odnosi na to da je Srbija u noći između 5. i 6. oktobra 2000. godine trebalo da ostane „bez nekih ljudi“, te da je ta noć trebalo da bude „nešto nalik onome što smo učili u knjigama istorije“, implicitno izrazila žaljenje zbog toga što u tim dramatičnim okolnostima pojedini državni zvaničnici nisu bili lišeni života. Svako naknadno pojašnjavanje ovog poprilično jasnog iskaza predstavljalo bi učitavanje u reči gđe Skrozza onoga što one izvorno ne sadrže.*

*Imajući u vidu i ovaj primer govora mržnje i/ili poziva na, tj. izražavanja žaljenja zbog propuštene prilike da se izvrši nasilje, kao i brojne druge kojima je ispunjen javni, a posebno medijski prostor, Ministarstvo informisanja i telekomunikacija iznova apeluje na sve da se suzdrže od iskaza koji eksplicitno ili implicitno predstavljaju govor mržnje ili poziv na nasilje.*

Dakle, Ministarstvo informisanja osporilo je svako pojašnjenje novinarkinih reči, na taj način što je kao jedino moguće tumačenje ponudilo upravo ono koje su izneli i besomučno ponavljali tabloidi, a koje, zapravo, nije tačno.

Povodom saopštenja Ministarstva oglasila se Koalicija za slobodu medija:<sup>6</sup>

*Najnovije saopštenje Ministra za informisanje i telekomunikacije Dejana Ristića je sramno i pokazuje nivo dubokog nerazumevanja očuvanja koncepta slobode govora i*

<sup>6</sup> [Koalicija za slobodu medija: Ministar nastavio hajku na Tamaru Skrozzu, nedostojan funkcije](#), saopštenje objavljeno 31.07.2024. na portalu NUNS.

*zalaganje za bezbednost novinara, i otvara put ka daljoj hajci i ugrožavanju bezbednosti novinarkine Tamare Skrozze.*

Reporteri bez granica zauzeli su stav da će, u slučaju da se nešto desi Tamari Skrozzi nešto desi, odgovornom smatrati Vladu RS i njene medijske izaslanike.<sup>7</sup>

Novinari koji su deo Stalne radne grupe za bezbednost novinara podvukli su da učitavanje i stravično tabloidno tumačenje novinarkine izjave najozbiljnije ugrožava njenu bezbednost.<sup>8</sup>

Novinarke protiv nasilja prema ženama izrazile su najdublju solidarnost sa koleginicom, koja trpi hajku pojedinih tabloida i televizija sa nacionalnom frekvencijom.

*Rad Tamare Skrozze u velikoj je meri postavio temeljne vrednosti i principe na kojima je osnovana Grupa „Novinarke protiv nasilja“. Zato se priključujemo zahtevu njene redakcije i pozivamo nadležne institucije, Stalnu radnu grupu za bezbednost novinara, novinarska i medijska udruženja, i sve organizacije koje se zalažu za slobodu medija i bezbednost novinara i novinarki da reaguju i zaštite našu koleginicu od napada i pretnji.<sup>9</sup>*

### **Slučaj novinara Srđana Škora**

Komentarišući prilike u Srbiji, 25. juna, na KTV-u, Srđan Škoro je predložio da se sin Aleksandra Vučića „pošalje u Majdanpek i Bor, u rudnik, da lepo tamo radi. Nema Kobri, nema zaštite, tamo da doprinese, da ga snimaju kamere, a može i Željko Mitrović da dođe da pravi rijaliti“, te da Danilo Vučić „na taj način pokaže kakav je Obilić“. On je dodao da, „što se tiče Kosova“, Danilo Vučić „može i tamo da ode, ali samostalno – ne o trošku države, ne o trošku toga o čemu (Aleksandar) Vučić čuti, da idu Kobre i specijalci da ga obezbeđuju da bi dete gledalo utakmicu“, navodi Cenzolovka.<sup>10</sup>

Zbog toga što je izgovorio – a nije rekao ništa više i ništa preko navedenog – reagovalo je Više javno tužilaštvo u Beogradu, nalažući Prvom osnovnom javnom tužilaštvu da formira predmet kako bi ispitalo ima li u Škorovim izjavama elemenata krivičnog dela Ugrožavanje sigurnosti, izvršenog

<sup>7</sup> [Reporteri bez granica: Ako se nešto desi Tamari Skrozzi, smatraćemo odgovornim vladu i njene medijske izaslanike](#), tekst objavljen 30.07.2024. na portalu NUNS.

<sup>8</sup> [Eskalacija napada na novinarku i novinare - Saopštenje novinarskog dela SRG povodom kampanje protiv novinarkine Tamare Skrozze](#), tekst objavljen 30.07.2024. na portalu Javni servis.

<sup>9</sup> [Solidarnost grupe "Novinarke protiv nasilja prema ženama" sa Tamarom Skrozom](#), tekst objavljen 30.07.2024. na portalu Bezbedni novinari.

<sup>10</sup> [Ministarstvo informisanja i REM pokrenuli postupke protiv KTV zbog izjava Srđana Škora o Danilu Vučiću](#), autorka: Danica Đokić, tekst objavljen 10.07.2024. na portalu Cenzolovka.



prema Predsedniku Republike Srbije Aleksandru Vučiću i njegovom sinu Danilu Vučiću.

Povodom izjave Srđana Škora – neosnovano zaključujući da je novinar pozvao na ubistvo Predsednikovog sina – oglasio se potpredsednik Vlade Srbije i ministar unutrašnjih poslova Ivica Dačić:

*Opravdavanje pretnji porodici predsednika Aleksandra Vučića koje dolazi od različitih opozicionih grupacija i pojedinaca poput Đilasove partije je isto zločin, kao i pretnja i poziv Srđana Škora na ubistvo Danila Vučića.*

Kao i u slučaju Tamare Skrozze, i u slučaju Srđana Škora svoj sud ili svoju „presudu“ dalo je i [Ministarstvo informisanja i telekomunikacija](#), i to tako što je Škorovu izjavu najgrublje istriglo iz konteksta, dajući joj sasvim drugi, maliciozan ton i karakter. Na sajtu Ministarstva može se pročitati:

*Ministar informisanja i telekomunikacija Dejan Ristić najoštrije osuđuje zastrašujuće i morbidne stavove Srđana Škora izrečene u emisiji emitovanoj u programu KTV. Očito potpuno ispunjen mržnjom u odnosu na predsednika Republike i članove njegove porodice, Škoro je tom prilikom pozvao na javni linč Danila Vučića koga je okarakterisao kao „sliku i priliku svoga oca“. Škoro bi dete predsednika Republike poslao u rudnik, a potom ga „tuširao uranijumom“. Međutim, ni to nije dovoljno ostrašćenom Škoru, već bi sina predsednika Republike, prethodno ga lišivši zaštite koja mu po zakonu pripada, poslao na područje Pokrajine Kosovo i Metohije kako bi tamo bio izložen nasilju albanskih separatista čime bi mu bio ugrožen život.*

*S tim u vezi, Ministarstvo pozdravlja blagovremenu reakciju Višeg javnog tužilaštva u Beogradu u vezi sa ovim zabrinjavajućim slučajem, a samo će bez odlaganja pokrenuti proceduru za utvrđivanje mogućeg postojanja odgovornosti glavnog i odgovornog urednika KTV i drugih lica zbog emitovanja medijskog sadržaja u kome su javno saopštene višestruke monstruoze pretnje po bezbednost deteta predsednika Republike, odnosno zbog širenja govora mržnje i narušavanja dostojanstva ličnosti.*

Srđan Škoro potvrdio je da tokom gostovanja na KTV-u nije izrekao nijednu pretnju sinu predsednika Srbije Danilu Vučiću.

Regulatorno telo za elektronske medije (REM) pokrenulo je [postupak](#) protiv KTV-a, a Ministarstvo informisanja i telekomunikacija postupak inspeksijskog nadzora, pozivajući se na

odredbe koje se odnosi na zabranu govora mržnje i podsticanja diskriminacije ili nasilja u programu.

Advokatica Udruženja novinara Srbije tim povodom je rekla: „Ako tužilaštvo bude radilo svoj posao kako treba, kada pogleda ono što je Škoro zaista rekao, a ne ono što je izvučeno iz konteksta, videće da tu zaista nema elemenata krivičnog dela ugrožavanje sigurnosti“.<sup>11</sup>

Povodom saopštenja Ministarstva oglasilo se i Nezavisno udruženje novinara Srbije:

*Ministarstvo u saopštenju ne citira već interpretira izjavu Srđana Škora i zaključuje da se radi o „govoru mržnje“, „narušavanju dostojanstva ličnosti“ i „pozivu na linč“.*

*Budući da je nadležno tužilaštvo, kako pišu mediji, već formiralo predmet u pomenutom slučaju, očekujemo da će utvrditi šta je, od navedenog, „poziv na rad u rudniku“, imajući u vidu da mnogo građana Srbije zaista radi u nekom rudniku.*

U odbranu kolege stao je i novinar i kolumnista Nenad Kulačin, koji je zbog teksta „[Obesite Škora](#)“, objavljenog u dnevnom listu Danas, dobio niz pretnji, upućenih u direktnim porukama preko društvene mreže Fejsbuk.<sup>12</sup>

### **Kosovska Mitrovica — napadi i pritisci na novinare**

Redakciji portala KoSsev upućena je nova pretnja, koju su pratile brojne uvrede. Prema informacijama dostupnim u NUNS-ovoj Bazi napada na novinare, poruke je uputilo isto ono lice koje vređa urednicu i redakciju i preti im već duže vreme.<sup>13</sup>

U julu su fizički bili napadnuti novinarka Politike Biljana Radomirović i novinar lista Jedinstvo Zoran Vlašković. Napad se odigrao na Glavnom gradskom mostu na Ibru. Nepoznato lice, u alkoholisanom stanju, bez povoda, fizički je nasrnulo na novinare i gađalo ih pivskom flašom. Novinari su bili na radnom zadatku. Nakon incidenta, lice se udaljilo ka južnom delu grada. Udruženje novinara Srbije (UNS), koje ima ogranak na Kosovu i Metohiji, osudilo je fizički napad na novinare, i tražilo da napadač bude strogo kažnjen.<sup>14</sup>

Na sednici održanoj 11.7.2024. godine, Skupština Kosova je, bez učešća opozicije, usvojila Zakon o Nezavisnoj komisiji za medije. Udruženje novinara Srbije (UNS), sa svojim ogrankom na

<sup>11</sup> [Advokat UNS-a Konstantinović: Škoro nije izvršio krivično delo ugrožavanje sigurnosti, niti bilo koje drugo krivično delo](#), autor: A. Ničić, tekst objavljen 9.07.2024. na portalu UNS.

<sup>12</sup> ["Ne zaboravi da je Danilu Vučiću kum Vojislav Šešelj"](#): Kulačin dobio pretnje zbog kolumne u Danasu, autor: Uglješa Bokić, tekst objavljen 10.07.2024. na portalu dnevnog lista Danas.

<sup>13</sup> <https://bazenuns.rs/srpski/detalji-napada-na-novinaru/1542>

<sup>14</sup> [Strogo kazniti napadača na Biljanu Radomirović i Zorana Vlaškovića](#), saopštenje objavljeno 15.07.2024. na portalu UNS.

Kosovu i Metohiji, izrazilo je zabrinutost zbog usvajanja zakona kojim se grubo ograničava sloboda medija. Govoreći za portal UNS-a, Jelena Petković, novinarka i članica Saveta za štampu, objasnila je da zakon praktično omogućava Nezavisnoj komisiji za medije da kontroliše onlajn medije, i to posredstvom sistema licenciranja, koji lako može biti zloupotrebljen protiv bilo kog medija, naročito protiv medija koji se bave istraživačkim i kritičkim izveštavanjem. „Ovim zakonom se (mediji) stavljaju pod pretnju velikih novčanih kazni i do 40.000 evra, što predstavlja ozbiljnu egzistencijalnu pretnju bilo kom nezavisnom onlajn mediju, a naročito je zastrašujuće i može zatvoriti vrata malim nezavisnim i kritičkim medijima“, izjavila je Jelena Petković.<sup>15</sup>

### Slučaj medija OK Radio

Iako je nadležna inspekcija u junu 2022. godine donela odluku o uklanjanju nelegalno izgrađenog objekta koji se nalazi u sastavu kockarnice, a zbog kog su zazidane kancelarije medija OK radio, iako je docnije Stefan Ilić (direktor firme Colosseum gest doo Vranje) zbog nelegalne gradnje osuđen na godinu dana zatvora (koju izdržava u kućnim uslovima, bez elektronskog nadzora) i na novčanu kaznu (u iznosu od 400.000 dinara), dok je pravno lice čiji je Ilić direktor obavezano da plati kaznu u iznosu od pet miliona dinara – Gradska uprava Vranja objekat nije srušila. Nasilništvo nad medijem OK radio se nastavlja. Početkom jula, nepoznata osoba (ili više njih) razbila je izlog na kafeu No Comment, od kog se OK radio finansira.<sup>16</sup>

U drugoj polovini jula u medijima se pojavila informacija da je Dejan Nikolić Kantar iz Vranja<sup>17</sup> – koji se trenutno, zbog pretnji upućenih vlasnici i zaposlenoj u OK radiju, nalazi na izdržavanju kazne zatvora u trajanju od 18 meseci – podneo krivičnu prijavu protiv Verana Matića, predsednika Asocijacije nezavisnih elektronskih medija i člana Stalne radne grupe za bezbednost novinara. Nikolić je ranije više puta osuđivan za različita krivična dela, a trenutno mu se sudi za tri. Matiću je krivičnom prijavom na teret stavljeno izvršenje krivičnog dela Ometanje pravde.<sup>18</sup>

<sup>15</sup> [Jelena Petković o Zakonu o Nezavisnoj komisiji za medije: Napad na medijske slobode](#), autor: J. Marković, tekst objavljen 23.07.2024. na portalu UNS.

<sup>16</sup> [OK Radio ponovo na meti vandala: Razbijen izlog radijskog kafea](#), tekst objavljen 2.07.2024. na portalu Javni servis

<sup>17</sup> <https://bezbedni-novinari.mpanel.app/storage/files/documents/2023-08-anem-monitoring.pdf>

<sup>18</sup> [Višestruko osuđivani Dejan Nikolić Kantar iz zatvora poslao krivičnu prijavu protiv Verana Matića](#), autor: Veran Matić, tekst objavljen 18.07.2024. na portalu Javni servis.

## Spotom protiv razuma

Sredinom jula u tabloidima, a potom i u medijima sa nacionalnom frekvencijom, emitovan je spot vrlo spornog sadržaja. U spotu se mediji koji kritički izveštavaju o aktuelnoj vlasti, kao i sagovornici tih medija, optužuju da vode kampanju protiv predsednika Republike Srbije. Cilj spota jeste da se u javnosti stvori predstava da određena lica prizivaju doslovan ili simboličan kraj Aleksandra Vučića. Ta kritički raspoložena lica, kako se spotom sugerije, žele da dehumanizuju predsednika, i na taj način stvore atmosferu i unapred opravdaju neku psihički labilnu osobu koja bi pokušala da mu učini isto ono što je bivšem predsedniku SAD Donaldu Trampu učinio Tomas Metju Kruks u julu ove godine.<sup>19</sup>

## Slučaj Ane Lalić — bekstvo lica sa nanogicom

Državljanin Francuske i Srbije koji je u martu, iz Pariza, putem Mesindžera (Messenger), uputio Ani Lalić Hegediš preteće poruke – priveden je nakon što je ušao u zemlju. Kod njega je pronađen uređaj sa koga su sporne poruke bile upućene (kako Ani Lalić Hegediš, tako i Dinku Gruhonjiću). Optuženi je u tužilaštvu priznao izvršenje dela, nakon čega mu je sud odredio zabranu napuštanja stana uz elektronski nadzor (tužilaštvo je tražilo redovan pritvor), i privremeno mu oduzeo putne isprave. Glavni pretres bio je zakazan za početak jula. Lice se na pretresu nije pojavilo, napustilo je boravište.<sup>20</sup> Pitanja koja je Veran Matić, predsednik ANEM-a i član Stalne radne grupe za bezbednost novinara, postavio u vezi s bekstvom lica sa nanogicom i odgovornosti nadležnih institucija – ostala su bez odgovora.<sup>21</sup>

## Slučaj beloruskog novinara Andreja Gnjota

Evropska federacija novinara (EFJ), njene članice u Srbiji Udruženje novinara Srbije (UNS), Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS), Sindikat novinara Srbije (SINOS) i Granski sindikat kulture, umetnosti i medija „Nezavisnost“, novinarske organizacije u Srbiji Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM), Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV), Asocijacija nezavisnih

<sup>19</sup> [Kampanja na nacionalnim televizijama: Emitovanje spota protiv N1 i Nove uz optužbe za „hajku“ na Vučića](#), autor: Nenad Nešić, tekst objavljen 16.07.2024. na portalu N1.

<sup>20</sup> [Optuženi za ugrožavanje bezbednosti novinarke Ane Lalić Hegediš pobegao iz kućnog pritvora](#), autor: Veran Matić, tekst objavljen 4.07.2024. na portalu Javni servis.

<sup>21</sup> [Hitno utvrditi propuste koji su omogućili bekstvo optuženog za pretnje novinarki Ani Lalić Hegediš](#), autor: Veran Matić, tekst objavljen 5.07.2024. na portalu Javni servis.

lokalnih medija (Lokal pres) i Asocijacija medija Srbije – uputili su dopis Ministarki pravde Maji Popović, od koje su tražili da se usprotivi izručenju Andreja Gnjota. Dopis je upućen drugi put, jer na prvi nije odgovoreno.<sup>22</sup> Više o slučaju Andreja Gnjota može se pročitati u [Monitoringu medijske scene u Srbiji za mesec jun 2024. godine](#). Slučaj Andreja Gnjota Savet Evrope ubeležio je na Platformu za zaštitu novinara i bezbednost novinara (COE platforma).

## II MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA

Na polju usvajanja novih zakona ili izmena postojećih nije bilo značajnih novina.

## III IMPLEMENTACIJA POSTOJEĆIH PROPISA

### Projektno sufinansiranje

Udruženje novinara Srbije (UNS) objavilo je istraživanje u vezi sa sredstvima dodeljenim na konkursu za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja iz oblasti javnog informisanja u 2024. godini. Konkurs je raspisao Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose s verskim zajednicama. Na konkursu je 4.950.000 dinara dodeljeno projektu Zadruga medijskih i kulturnih stvaralaca Mediakult za potkast „Novosadske priče“, koji će biti emitovan preko medija čija je operativna urednica ujedno i članica komisije zadužene za dodelu sredstva (Vojvođanski novinar, kog izdaje Društvo novinara Vojvodine). Članica komisije izabrana je na predlog Društva novinara Vojvodine.<sup>23</sup>

<sup>22</sup> <https://europeanjournalists.org/blog/2024/07/05/serbia-journalist-andrey-gniot-must-not-be-extradited-to-belarus/>

<sup>23</sup> [Sukob interesa u odlučivanju na medijskom konkursu u AP Vojvodini – Društvo novinara Vojvodine samo sebi dodelilo skoro 5 miliona dinara](#), autor: K. Kovač Nastić, tekst objavljen 23.07.2024. na portalu UNS.

#### IV SLAPP TUŽBE USMERENE PREMA NOVINARIMA I MEDIJIMA

##### **Tužba Ratka Romića, nekadašnjeg pripadnika DB-a, protiv Slavko Ćuruvija fondacije i tužba Miroslava Kuraka, nekadašnjeg pripadnika DB-a, protiv redakcije NIN-a**

Ratko Romić, nekadašnji pripadnik DB-a, tužio je Slavko Ćuruvija fondaciju. Kao i Miroslav Kurak, i Milan Radonjić je tužbu za naknadu nematerijalne štete zbog povrede časti i ugleda podneo zbog [saopštenja](#) u kom je Fondacija iskazala neslaganje sa odlukom Apelacionog suda u Beogradu. Presudom koju je sud doneo, tužioci su pravosnažno oslobođeni optužbe da su ubili novinara Slavka Ćuruviju. Podsećanja radi, iako se radi o istom saopštenju, svi tužioci su postupke pokrenuli zasebno. Naknada štete koju potražuju, opredeljena je u iznosu od po 500.000,00 rsd.

*Ova publikacija objavljena je uz finansijsku pomoć Evropske unije i Ministarstva informisanja i telekomunikacija Republike Srbije. Za sadržinu ove publikacije isključivo je odgovorna Asocijacija nezavisnih elektronskih medija i ta sadržina nipošto ne izražava zvanične stavove Evropske unije i Ministarstva informisanja i telekomunikacija.*